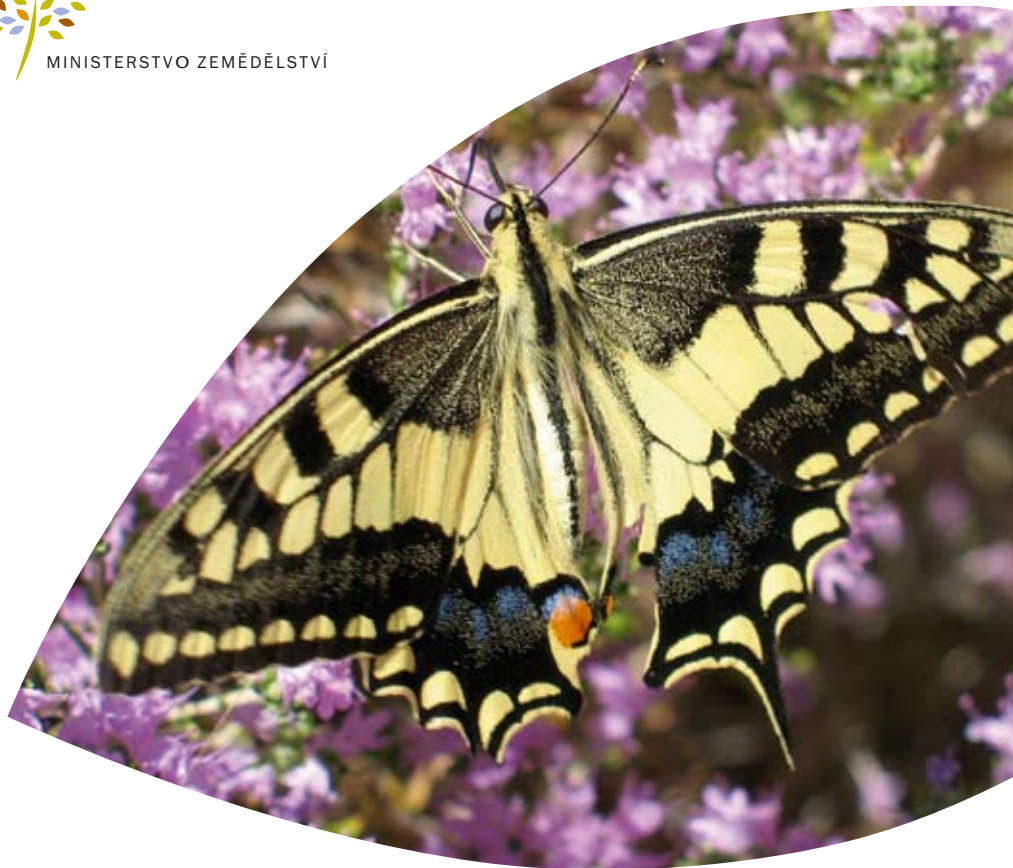

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

**Agroenvironmentální opatření
Ošetřování travních porostů**

VRSTVA ENVIRO

2008

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova:
Evropa investuje do venkovských oblastí.

Úvodem....

Předkládáme Vám stručnou a praktickou příručku, kde najdete přehled základních informací o vrstvě ENVIRO, která je závazná pro poskytování dotací v podopatření ošetřování travních porostů v agroenvironmentálních opatřeních (dále jen „AEO“). Tato příručka si neklade za cíl vysvětlovat podmínky jednotlivých dotačních titulů v tomto podopatření, ale má ambici odpovědět na základní a nejčastější dotazy, které se vážou k systému vymezení titulů ve vrstvě ENVIRO. V případě, že na svou otázku nenaleznete odpověď v tomto informačním materiálu obraťte se prosím na pracovníky Ministerstva zemědělství ČR, kteří se touto problematikou zabývají. Podrobnější informace k AEO lze nalézt v metodice k provádění nařízení vlády č. 79/2007 Sb., která je vyvěšena ke stažení na stránkách Ministerstva zemědělství ČR (www.mze.cz – přes záložky podpora z EU a národní dotace/EAFRD-Program rozvoje venkova/Pravidla a Nařízení vlády k opatřením PRV/Osall).

KONTAKTY:

Ing. Anna Vejvodová
Ing. Jakub Ohem

anna.vejvodova@mze.cz
jakub.ohem@mze.cz

telefon: 221 812 405
telefon: 221 812 487

Co jsou to AEO?

AEO zahrnují komplex způsobů hospodaření, které si kladou za cíl podpořit udržitelný rozvoj venkovských oblastí a jsou založena na principu pětiletých závazků k danému způsobu hospodaření. Platby poskytované v rámci těchto opatření by měly zemědělce podporovat v zavedení a používání metod zemědělské produkce slučitelné s ochranou a zlepšováním životního prostředí, krajiny a jejích vlastností, přírodních zdrojů, půdy a genetické rozmanitosti. V rámci AEO lze nalézt tři druhy podopatření, a to:

- Postupy šetrné k životnímu prostředí
- Ošetřování travních porostů
- Péče o krajinu.

Tato příručka se věnuje vrstvě ENVIRO, která je spjata s podopatřením Ošetřování travních porostů.

Co je to podopatření ošetřování travních porostů?

Jak již naznačuje název v tomto podopatření je podporováno hospodaření na travních porostech. Cílem nastavení podmínek je nalezení kompromisu mezi intenzivním hospodařením a úplným opuštěním hospodaření na travních porostech. Rámcově lze podopatření rozdělit na dva základní tituly (louky, pastviny) a sedm nadstavbových titulů (mezofilní a vlhkomilné louky, horské a suchomilné louky, trvale podmáčené a rašelinné louky, ptačí lokality na travních porostech – hnízdiště bahňáků, ptačí lokality na travních porostech – hnízdiště chřástala polního, druhově bohaté pastviny, suché stepní trávníky a vřesoviště). Každý z titulů má vlastní podmínky, které je nezbytné dodržovat, pokud chce zemědělec obdržet plnou výši platby.

Co je to vrstva ENVIRO?

Vrstva ENVIRO je samostatná mapová vrstva v evidenci půdy (LPIS), která přiřazuje nadstavbové tituly v podopatření ošetřování travních porostů k jednotlivým půdním blokům v LPIS. Vrstva ENVIRO pokrývá půdní bloky s kulturou travní porost ve všech zvláště chráněných územích ČR, dále ochranná pásma národních parků a ptačí oblasti vymezené v rámci oblastí Natura 2000. V těchto oblastech má zemědělec při vstupu do AEO povinnost volit vstup do titulu právě podle vrstvy ENVIRO, tedy vymezení titulů ve vrstvě je zde závazné. U některých nadstavbových titulů je vrstva ENVIRO zdrojem dalších závazných informací pro žadatele jako je možnost hnojení, termín první seče, možnost přepásání luk po 15. 8. nebo termín pastvy. Mimo tyto oblasti vymezují orgány ochrany přírody pouze čtyři nadstavbové tituly (trvale podmáčené a rašelinné louky, ptačí lokality na travních porostech – hnízdiště bahňáků, ptačí lokality na travních porostech – hnízdiště chřástala polního, suché stepní trávníky a vřesoviště), přičemž zemědělec si při vstupu do AEO zcela dobrovolně volí, zda využije nabídky nadstavbového titulu či nikoliv (vrstva je zde nezávazná).

Kdy proběhlo vymezování vrstvy ENVIRO?

Vrstva ENVIRO byla vymezována v roce 2006 a prvním kvartálu roku 2007. Poprvé byla využita pro podávání žádostí o zařazení do AEO v roce 2007. V druhé polovině roku 2007 probíhalo převymezování a doladění vymezení vrstvy na základě komunikace mezi zemědělci a orgány ochrany přírody, které za prvotní vymezení zodpovídají. V roce 2008 a v letech následujících se úpravy vymezení ve vrstvě budou týkat převymezování na základě žádosti zemědělce nebo z impulsu orgánu ochrany přírody a dále vymezování nově vzniklých půdních bloků. Platí, že vstoupí-li zemědělec do závazku v podopatření ošetřování travních porostů není možné během pětiletého období závazku vymezení nijak upravovat a měnit. Z toho důvodu je nutné dobře zvážit, zda nastavené vymezení vrstvy ENVIRO vyhovuje zemědělci pro hospodaření a případné změny ve vrstvě ENVIRO provádět na základě dohody s příslušným pracovníkem orgánu ochrany přírody před vstupem do závazku.

Jak získám přehled titulů vymezených ve vrstvě ENVIRO?

Přehled vymezení lze vyhotovit z LPIS u každého uživatele na záložce „Tisky – Ostatní - Agroenvironmentální údaje EAFRD“. V takto vyhotoveném informativním výpisu lze ve sloupečku „Typ louky“ zjistit podle kódu vymezený titul.

Kódování titulů v informativním výpisu je následující:

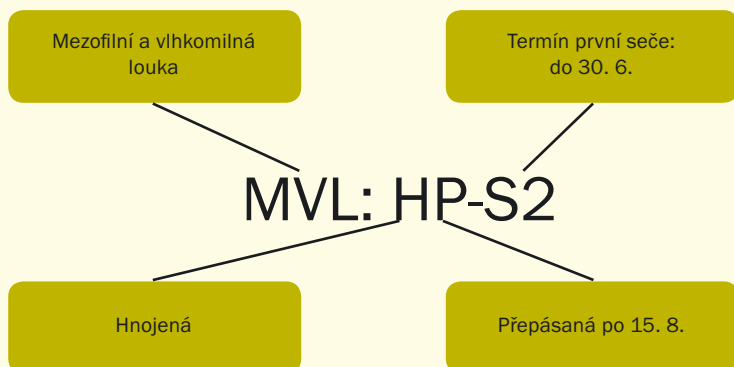
- MVL – mezofilní a vlhkomilné louky
- HSL – horské a suchomilné louky
- PODML – trvale podmáčené a rašelinné louky
- BAHNAK – ptačí lokality na travních porostech – hnízdiště bahňáků
- CHRASTAL – ptačí lokality na travních porostech – hnízdiště chřástala polního
- DBP – druhově bohaté pastviny
- SST a V – suché stepní trávníky a vřesoviště
- AEO-NIC – nezařaditelné do AEO.

U titulu mezofilní a vlhkomilné louky nebo horské suchomilné louky se za kódem titulu nachází specifikace možnosti hnojení (H jako hnojená nebo N jako nehnojená), dále možnosti přepásání po 15. 8. (P jako přepásaná nebo N jako nepřepásaná) a specifikace termínu první seče, přičemž platí:

MVL: XX - S1	termín první seče do 31. 7.
MVL: XX - S2	termín první seče do 30. 6.
MVL: XX - S3	termín první seče od 15. 7. do 31. 8.
HSL: XX - S1	termín první seče do 31. 7.
HSL: XX - S2	termín první seče od 15. 7. do 31. 8.
HSL: XX - S3	termín první seče od 15. 8. do 30. 9.

Příklad kódování titulů ve výpisech:

U titulu trvale podmáčené a rašelinné louky vrstva ENVIRO určuje termín první seče, přičemž platí:

PODML - S1	termín první seče od 15. 5. do 30. 6.
PODML - S2	termín první seče od 15. 6. do 31. 7.
PODML - S3	termín první seče od 15. 7. do 31. 8.
PODML - S4	termín první seče od 15. 8. do 30. 9.

U titulu suché stepní trávníky a vřesoviště vrstva ENVIRO určuje termín pastvy, přičemž platí:

SST a V - P1	termín pastvy od 1. 5. do 31. 10.
SST a V - P2	termín pastvy od 15. 4. do 30. 6.
SST a V - P3	termín pastvy od 15. 7. do 30. 9.
SST a V - P4	termín pastvy od 15. 4. do 30. 6. a od 1. 8. do 30. 9.

Zkratka AEO-NIC označuje takové plochy, které nejsou vhodné pro zařazení do ošetřování travních porostů, zejména z toho důvodu, že žádný titul nevyhovuje speciálním požadavkům na ochranu přírody na dané ploše. Vymezení tzv. AEO-NIC se nemusí vázat k celému půdnímu bloku/dílu. Takto vymezenou plochu zemědělec do ošetřování travních porostů nezařazuje. Na tyto plochy je možné žádat o dotace spadající pod Ministerstvo životního prostředí např. z programu péče o krajinu (www.ochranaprirody.cz – přes záložky AOPK ČR/Odborná činnost/Krajinotvorné programy).

Jaké jsou kombinovatelnosti mezi jednotlivými tituly v ošetřování travních porostů?

Platí, že půdní blok/díl v LPIS je možno zařadit vždy pouze do jednoho titulu, s výjimkou:

- titulu trvale podmaččené a rašelinné louky, který může být vymezen jen na části půdního bloku/dílu, přičemž zbývající část půdního bloku/dílu zemědělec zařazuje do titulu:
 - louky, nebo
 - mezofilní a vlhkomilné louky, nebo
 - horské a suchomilné louky, nebo
 - ptačí lokality na travních porostech – hnízdiště bahňáků, nebo
 - ptačí lokality na travních porostech – hnízdiště chřástala polního, nebo
 - pastviny, nebo
 - druhově bohaté pastviny.
- titulu suché stepní trávníky a vřesoviště, který může být vymezen jen na části půdního bloku/dílu, přičemž zbývající část půdního bloku/dílu zemědělec zařazuje do titulu:
 - louky, nebo
 - mezofilní a vlhkomilné louky, nebo
 - horské a suchomilné louky, nebo
 - pastviny, nebo
 - druhově bohaté pastviny.

Na volbu titulu pro zařazení zbývající části půdního bloku/dílu má vliv především to, zda je vrstva ENVIRO pro půdní blok/díl závazná tj. půdní blok/díl se nachází ve zvláště chráněném území, ochranném pásmu národního parku, ptačí oblasti nebo nikoliv tj. půdní blok/díl se nachází ve „volné krajině“.

Tituly louky, mezofilní a vlhkomilné louky, horské a suchomilné louky, ptačí lokality na travních porostech – hnízdiště bahňáků, ptačí lokality na travních porostech – hnízdiště chřástala polního, pastviny a druhově bohaté pastviny nelze na jednom půdním bloku/dílu vzájemně kombinovat.

Jaké mám možnosti volby titulu v případě určitého vymezení ve vrstvě ENVIRO?

V rámci vymezení vrstvy ENVIRO platí následující zásady:

- Nejvolnějším typem vymezení je kategorie druhově bohaté pastviny a zároveň mezofilní a vlhkomilné louky (kód DBP a MVL:XX-SX) nebo druhově bohaté pastviny a zároveň horské a suchomilné louky (kód DBP a HSL:XX-SX). V případě tohoto vymezení je ponecháno na žadateli, zda zvolí na pětileté období závazku titul druhově bohaté pastviny nebo mezofilní a vlhkomilné louky (horské a suchomilné louky).
- Jak je již výše uvedeno u titulů mezofilní a vlhkomilné louky nebo horské a suchomilné louky určuje orgán ochrany přírody možnost hnojení, přepásání po 15. 8. a termín první seče.
 - Nejvolnějším vymezením je kategorie mezofilní a vlhkomilné louky či horské a suchomilné louky hnojené a přepásané po 15. 8. (kód MVL:**HP**-SX nebo HSL:**HP**-SX). Při tomto vymezení je vždy na zemědělci ponecháno rozhodnutí, zda bude žádat o vstup do titulu s možností hnojení i přepásání či zda si zvolí dobrovolně možnost nehnojit. V případě volby nehnojení je pak automaticky zakázáno i přepásání.
 - Ze strany orgánu ochrany přírody může být ve vrstvě ENVIRO vymezena kategorie s možností hnojení, ale bez přepásání (kód MVL:**HN**-SX nebo HSL:**HN**-SX). Takovéto vymezení dává možnost zemědělci volit, zda bude po dobu pětiletého závazku hnojit či nikoliv. Možnost volby přepásat zde však není.
 - Nejstriktnější kategorií je vymezení bez možnosti hnojení a přepásání (kód MVL:**NN**-SX nebo HSL:**NN**-SX). Zde zemědělec nemá jinou možnost volby a při vstupu do závazku se zavazuje, že po dobu pěti let nebude na půdním bloku ani hnojit, ani půdní blok přepásat hospodářskými zvířaty.
 - Podstatné je si tedy uvědomit, že v případě volnějšího vymezení tj. například s možností hnojení a přepásání může zemědělec vstoupit dobrovolně do „přísnějšího“ závazku, aniž by bylo nutné vymezení ve vrstvě ENVIRO upravovat! Převymezení je nutné provádět pouze v případě, že vrstva ENVIRO nařizuje striktně např. nehnojit a zemědělec by rád půdní blok/díl hnojlil.
 - Dalším atributem vymezení u titulů mezofilní a vlhkomilné louky a horské a suchomilné louky je termín první seče (viz. výše uvedené kódy S1, S2, S3). Žadatel má možnost při vstupu do titulu zvolit dobrovolně modifikaci titulu s vynecháním neposečených pásů. Tato modifikace titulu se v rámci vrstvy ENVIRO nevymezuje. V případě, že zemědělci nevyhovuje vymezený termín seče je nutné vrstvu ENVIRO ze strany orgánu ochrany přírody v případě vzájemné dohody převymezit.
 - Obdobně jako u mezofilní a vlhkomilné louky a horské a suchomilné louky je ve vrstvě ENVIRO stanoven termín první seče pro titul trvale podmáčené a rašelinné louky (viz. výše uvedené kódy S1, S2, S3, S4). V případě, že zemědělci nevyhovuje vymezený termín seče je nutné vrstvu ENVIRO ze strany orgánu ochrany přírody v případě vzájemné dohody převymezit.
 - Pro titul suché stepní trávníky a vřesoviště vrstva ENVIRO určuje povolený termín pastvy (viz. výše uvedené kódy P1, P2, P3, P4). V případě, že zemědělci nevyhovuje vymezený termín pastvy je nutné vrstvu ENVIRO ze strany orgánu ochrany přírody v případě vzájemné dohody převymezit.

Co dělat v případě, že mi vymezení ve vrstvě ENVIRO nevyhovuje?

Pokud je nastavení vrstvy ENVIRO z pohledu zemědělce nevyhovující je možné se před vstupem do závazku dohodnout na převymezení v této vrstvě. Je však nutné mít na paměti, že vrstva ENVIRO je vrstvou „kompromisu“ a má za cíl najít optimální cestu pro hospodaření v souladu s požadavky ochrany přírody a krajiny. Není tedy pravidlem, že orgán ochrany přírody musí vyjít zemědělci vstříc. Přesto ve většině případů dochází k dohodě, která vede ke spokojenosti obou stran. Orgány ochrany přírody zodpovědné za vymezení se dělí podle příslušnosti půdního bloku do zvláště chráněného území, ochranného pásma národních parků nebo ptačí oblasti. Příslušnosti orgánů ochrany přírody k vymezení jsou následující:

- Správa národního parku na území národního parku,
- Správa národního parku v území ochranného pásma národního parku,
- Správa národního parku na území ptačích oblastí, které se alespoň částečně překrývají s národním parkem,
- Agentura ochrany přírody a krajiny ČR – Správa chráněné krajinné oblasti na území chráněné krajinné oblasti,
- Agentura ochrany přírody a krajiny ČR – Správa chráněné krajinné oblasti na území národních přírodních rezervací a národních přírodních památek,
- Agentura ochrany přírody a krajiny ČR – Správa chráněné krajinné oblasti na území ptačích oblastí, které se alespoň částečně překrývají chráněnou krajinnou oblastí, národní přírodní rezervací nebo národní přírodní památkou,
- krajské úřady (odbor životního prostředí a zemědělství) na území přírodní rezervace, přírodní památky a ptačích oblastí, které se ani částečně nepřekrývají s národním parkem, chráněnou krajinnou oblastí, národní přírodní rezervací nebo národní přírodní památkou,
- újezdní úřady ve vojenských újezdech,
- obce s rozšířenou působností na ostatním území.

Konkrétní místně příslušné úřady veřejné správy naleznete na stránkách <http://geoportal.cenia.cz/mapmaker/cenia/portal/>.

Co dělat v případě, že si zaregistruji v LPIS nový půdní blok, který nemá žádné vymezení?

Prvně je nutné zjistit, zda půdní blok spadá do oblastí, které vrstva ENVIRO musí pokrývat (viz. výše závaznost vrstvy). Pokud ano, je nutné kontaktovat příslušný orgán ochrany přírody a požádat o vymezení půdního bloku. Kontakt s orgánem ochrany přírody je důležitý právě pro vzájemné nalezení kompromisu v nastavení vymezení. Orgánům ochrany přírody bude čtvrtletně předáván seznam nových půdních bloků k vymezení, takže se může stát, že první kontakt vznikne ze strany orgánu ochrany přírody, ale nemusí to být pravidlem. Je nutné si uvědomit, že v případě půdního bloku spadajícího do oblastí pod ENVIRO, nelze bez vymezení do závazku v AEO vstoupit.

Co dělat v případě změny výměry půdního bloku?

Pokud dojde ke změně výměry půdního bloku není nutné vrstvu ENVIRO převymezovat. V případě zvýšení výměry půdního bloku se vymezení titulu automaticky načte na celý půdní blok (a to i přes to, že v mapě vymezení nepokrývá celý půdní blok).

Co dělat v případě sloučení půdních bloků?

Pokud dojde ke sloučení půdních bloků s rozdílným vymezením (vzájemně neslučitelné tituly – viz. výše kombinovatelnost titulů) je nutno vrstvu ENVIRO převymezit tak, aby nově vzniklému půdnímu bloku odpovídal pouze jeden titul.

Co dělat v případě úpravy hranic půdního bloku z důvodů mimořádné aktualizace?

Pokud dojde k úpravě hranic půdního bloku z důvodů mimořádné aktualizace (specifický proces, který probíhá jen nad určitým územím, kde došlo k aktualizaci ortofotomap v 3-letém cyklu) a tato situace vede k tomu, že se na půdním bloku objeví dva neslučitelné tituly, neznamena to ještě automaticky nutnost převymezování vrstvy ENVIRO. Vrstva ENVIRO toleruje v rámci půdního bloku v určité míře překryv vzájemně neslučitelných titulů, což znamená, že se v případě malé úpravy průběhu hranice půdního bloku kolize nevyskytne a vrstvu ENVIRO není nutné převymezovat. V případě větších úprav průběhu hranic půdního bloku v rámci mimořádné aktualizace a následného výskytu kolize je třeba převymezit vrstvu ENVIRO obdobně jako při sloučení půdního bloku/dílu s rozdílným vymezením.

Je přístup orgánů ochrany přírody při vymezování či převymezování vrstvy ENVIRO časově omezen?

Ano, vzhledem k tomu, že vrstva ENVIRO přímo souvisí s tvorbou předtisků žádostí o zařazení a žádostí o dotaci v AEO, je přístup orgánů ochrany přírody do vrstvy každoročně na určité období uzavřen (orgán ochrany přírody má pouze možnost tvořit návrh vymezení ve vrstvě). Uzavření přístupu do vrstvy probíhá každý rok cca v polovině dubna (v závislosti na termínu spuštění předtisků žádostí AEO). Znovuobnovení přístupu do vrstvy pro orgány ochrany přírody závisí na termínu načtení nových dat z přijatých žádostí v daném kalendářním roce. Z těchto důvodů je opravdu nutné, aby se každý zemědělec s vymezením vrstvy ENVIRO obeznámil včas a nechal si dostatečný časový prostor pro případné dojednávání změn, pokud by mu vymezení nevyhovovalo. V případě, že dojde k zaregistrování nového půdního bloku bez vymezení v LPIS po uzavření přístupu pro orgány ochrany přírody do vrstvy, zemědělec kontaktuje orgán ochrany přírody, který po dohodě se zemědělcem vytvoří ve vrstvě ENVIRO návrh na vymezení vhodného titulu a odešle elektronicky písemnou žádost o schválení vymezení na Ministerstvo zemědělství (viz. kontakty výše). Žádost by měla obsahovat identifikaci zemědělce (jméno, identifikační číslo v LPIS), čtverec a číslo půdního bloku a požadované vymezení v souladu s výše uvedenými kódy.

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

**Vydalo Ministerstvo zemědělství
Odbor environmentálních podpor PRV
Těšnov 17, 117 05 Praha 1
internet: www.mze.cz, e-mail: info@mze.cz**

ISBN 978-80-7084-722-0